

Ева Вайтоўская

ГАРЭЗЛІВЫ
ПАЦАЛУНАК

КНИГА ПЕРШАЯ

Моладзевы раман

Мінск
Выдавец А. М. Янушкевіч
2020

УДК 821.161.3-93
ББК 84(4Бел)-44
В14

Аўтарка дзякуе Івану Мацяшчу і Дыяне Кірэйчук,
школьніку і студэнтцы,
за «моладзевы рэдагаванне» гэтай кнігі

Мастачка Кацярына Грэковіч

Вайтоўская, Е.

В14 Гарэзлівы пацалунак : Кн. 1 : [моладзевы раман] /
Ева Вайтоўская. — Мінск : А. М. Янушкевіч, 2020. —
448 с.

ISBN 978-985-7210-45-9.

Жыццё ціхай троечніцы Соні Сінічкі да непазнавальнасці змяняецца ў выпускным класе ў той дзень, калі яна прызнаецца ў каханні найлепшаму вучню школы Максіму Статкевічу. Дзеянне першай кнігі адбываецца ў сярэдняй школе аднаго з мікрараёнаў Мінска. У далейшым падзеі перанясуцца на філалагічны факультэт беларускага ўніверсітэта, экалагічны летнік і ў офіс сусветнай вядомай беларускай ІТ-кампаніі.

Раман прызначаны для аўдыторыі young adult (16–25 гадоў), а таксама для ўсіх аматараў папулярнай літаратуры.

УДК 821.161.3-93
ББК 84(4Бел)-44

ISBN 978-985-7210-45-9

© Ева Вайтоўская, 2020

© Афармленне. Выдавец А. М. Янушкевіч, 2020

У аснову раману лёг сюжэт культавай японскай мангі «Итадзура на кіс» («Гарэзлівы пацалунак»), якая выходзіла ў Японіі ў 1991–1999 гадах, маляваная манга-мастачкай Тада Каору (1960–1999). Звышпапулярны коміксавы серыял застаўся няскончаным праз заўчасную смерць аўтаркі, што не зашкодзіла яму здабыць прыхільнікаў ва ўсім свеце — і не толькі сярод аматараў мангі і анімэ. «Гарэзлівы пацалунак» быў некалькі разоў экранізаваны азіяцкімі тэлестудыямі, а сюжэт гэтай гісторыі ўжо зрабіўся вандроўным. Аўтарка беларускага рамана вырашыла перасяліць герояў мангі з Токіа 1990-х у сучасны ёй Мінск і паглядзець, што з гэтага атрымаецца.

У японскім арыгінале школьніцу Катока Аіхару, якая закахалася ў прыгажунчыка Ірые Наокі, параўноўваюць са смаўжом, які наволі і ўпарта паўзе па схіле гары да сваёй мэты. Аўтарцы беларускай версіі больш даспадобы еўрапейскае параўнанне. Яна бачыць сваю гераіню Папялушкай, чые прыхаваныя таленты раскрываюцца з дапамогай чароўных фей, якія, на шчасце, апынаюцца поруч.

ТОМ ПЕРШЫ

Раздзел I

КАТАСТРОФА

— Глядзіце, вунь Соня Сінічка з «Д» класа!

— Яна прызналася ў каханні Максу Статкевічу з 11 «А»!

— Вядома ж, ён яе адшыў!

— А як іначай? Дурніца! Што яна сабе думае?

Школьныя перапынкі, такія хуткаплынныя ў іншыя дні, сёння ператварыліся ў бясконцае пекла. Добра яшчэ, гісторыя ў адным кабінце з белмовай: можна будзе застацца ў класе, прыкінуўшыся, што трэба дарабіць дамашку. Халера з імі — з адкрытымі форткамі. Для яе гэта вельмі нават добрае выйсце — праваляцца тыдзень дома з ангінай. А лепей — два тыдні. А там і восеньскія вакацыі — і пра ейны канфуз пакрысе забудуцца.

— Шу-шу-шу... Шу-шу-шу...

Але першым урокам — хімія, другім — фізра. Гэта значыць, трэба спачатку падняцца ў хімкабінет з першага паверха на чацвёрты, а потым спусціцца з чацвёртага — у цокаль, у спартзалу. Праз тры пралёты і два пераходы. У... толькі не гэта! — дзявочую шатню, дзе пасля ўрока пераапранаюцца завучкі з іхняй паралелі.

— Слухайце, як можна так аблажацца? Яна ж у адзінаццатым класе. Пара б ужо ведаць усё пра падзелы на касты!

— Ты што, яна ж з «Д»! У іх замест грамадазнаўства — практыка на заводзе!

Сярэдняя школа № 234 горада Мінска аднядаўна часу мела прагрэсіўнага дырэктара і, адпаведна, адмысловую школьную праграму. У год, калі час быў Соні Сінічцы пераводзіцца ў дзявяты клас, новы дырэктар арганізаваў набор у спецкласы. Набор правялі на базе вучняў школы, але прымалі дакументы ад любых адораных падлеткаў з прапіскай у -скім раёне. Так і стварылі спецклас «А» — з паглыбленым вывучэннем англійскай мовы, «Б» — фізічны клас, «В» — матэматычны і «Г» — эксперыментальны клас з эканамічным профілем.

У іншых школах калі і праводзілі такія наборы, то з дзясятага класа. Не дзіва, што сярод бацькоў будучых дзевяціклашак разгарэўся ажыятаж. І калі попыт на фізіку і матэматыку не быў надта высокім, бо побач існавала цэлая гімназія з фізматухілам, то перспектыва ўвапхнуць сваіх птушанятак у англійскі «А» ўзвінціла конкурс у гэты клас да пяці чалавек на месца.

А вось «эксперыментальны эканамічны» мала каго зацікавіў. Быў туды недабор, і клас дакамплектавалі тымі, хто не прайшоў па балах у «А». То бок усімі, каму карцела «людзьмі звацца».

— Я не зразумела, клас «Г»! Якая вам справа?! Свайго асабістага жыцця няма, дык у чужое лезеце?..

— Збаў абароты, расліна!

І — самае жаклівае:

— Пашляціна.

— Гі-гі! Пашляціна...

Адбрэхвацца ў адказ не ў манерах Соні, але гэтым разам ну сапраўды дасталі. З кабінета хіміі яна пастаралася выслізнаць першай, ні з кім не размаўляючы. Але таго, што на фізры давядзецца сутыкнуцца з «гэшкамі», не ўлічыла.

На апошнім сходзе восьмай паралелі дырэктар прызначыў дні іспытаў для спецкласаў і заадно абвясціў, што

ніводзін двоечник і хуліган з восьмага ў дзявяты пераведзены не будзе. Пасля чаго агучыў прозвішчы ўсіх парушальнікаў дысцыпліны і статыстык паспяховасці, выдаўшы кожнаму на рукі бледненькую ксеракопію з тэлефонамі суседніх школ, дзе адшчапенцы могуць перакантавацца годзік перад хабзой.

Так і сказаў: «Вымятайцеся, калі ласка».

Для тых жа, хто застанецца ў школе, але не зможа паступіць ні ў адзін са спецкласаў, дырэктар абяцаў арганізаваць пяты — «просты клас». 9 «Д».

Міма дырэктарскага расстрэльнага спіса ціхая троечніца Соня Сінічка шчасліва праляцела, але і на адбор у спецкласы не пайшла. Куды ёй з ейнымі здольнасцямі. Так яна трапіла ў «Д».

«Д» значыць дэбілы. Вы не ведалі?

За імі, у малодшых паралелях, ужо не было «простых класаў». А сама школа налета рыхтавалася стаць гімназіяй.

Так што на пачатку адзінаццатага класа Соня Сінічка і ейныя аднакласнікі засталіся купкай няўдачнікаў у акіяне геніяў. Проста як тья дзікуны ў песні пра нешчаслівую выспу. «Расліны», «кабачкі» і «тубыльцы» — самыя бяскрыўдныя мянушкі, якімі іх цяпер адорвалі ў школе ўсе — ад малых да аднагодкаў.

Вось яны, 11 «Д». Уварваліся ў шатні, галосцяць, балбочуць, тузаюцца. Асабліва хлопцы. Дакладна — тубыльцы.

— Сініца, ты што, праўда гэта зрабіла???

Найлепшыя сяброўкі — Галя Вайтовіч і Сняжана Кавалёва. Першая — чарнявая і кудлатая, поўненькая, як бочачка, другая — наадварот, худая, як трэска, і высокая, як слуп, фарбуе свой шэранькі лён у радыкальны блонд, які з гонарам называе «плацінай». Стаяць, задыхаліся. Жывуць у адным доме, таму на заняткі ходзяць разам і сёння традыцыйна спазніліся. Потым, відаць, хаваліся ў прыбіральні ад завучаў, якія пасля званка здзяйсняюць рэйд па школе, вылоўліваючы і перапісваючы такіх спазніўцаў. Таму пра самы гучны скан-

дал чвэрці і тое, што іхняя Сініца — пасмешышча ўсёй школы, дазналіся толькі пасля хіміі ад іншых дзяўчат.

— Ты ў курсе, што ён бог?

— На што ты ўвогуле спадзявалася?

— Ну, на разуменне.

— На разуменне?! Давай удакладнім. Гаворка пра Максіма Статкевіча з 11 «А»?

— Ну, пра Максіма Статкевіча. І што тут такога?

Галя зарагатала, а Сняжана млява закаціла вочы.

Справа нават не ў тым, што Сінічка — «дэшка», а прыгажун Макс Статкевіч — першы вучань самага элітнага — «А» класа. Проста ўвогуле няясна, што гэты геній робіць у іхняй школе. З ягонымі дадзенымі ён мог лёгка паступіць у любы прэстыжны ліцэй. «Ашкі» даносілі, што Статкевічы агітавалі здольнага сына за элітную гімназію пры лінгвістычным, але той сказаў, што яму ляніва ездзіць на вучобу ў цэнтр горада, і сам падаў дакументы ў «А» клас.

— Ты ў курсе, што ён выйграў запар дзве рэспублікі па англійскай мове і, найверагодней, налета зноў выйграе алімпіяду?

— Ты ў курсе, што любая дзеўка ў нашай школе аддасць новы смартфон, каб хоць раз пабачыць яго ў спартыўнай форме, але гэта амаль немагчыма, бо ад фізры яго вызвалілі, бо ён — чэмпіён па тэнісе сярод юніёраў?

— Ты ў курсе, што ў яго ай-к'ю — 180 і тытул «кароль школы» ў мінулым годзе атрымаў таксама ён?

— Ты ў курсе, што ягоны баця валодае буйной ай-ты-кампаніяй, а яго сям'я жыве ў крутым катэдзжы на Цнянцы?

Гэтыя балбатухі выдатна сумяшчалі пераапрапананне, прычэсванне ды адсылку камусьці эсэмэсак — з экстраннай прамыўкай Соніных мазгоў. Цэзарыхі, блін. Соня маўчала, робячы выгляд, што перавязвае матузкі на кедах.

— Ідзіце. Ала не любіць, калі спазняюцца на шыхтаванне.

Вось яна, Соня Сінічка, стаіць перад люстэркам у апранальні. Такого, каб люстравацца ў поўны рост, няма ў мала-сямейным інтэрнаце, дзе пакуль жывуць яны з бацькам. Таму, дачакаўшыся, пакуль дзяўчаты класа «Д» па свістку фізручкі перавандруюць у залу, Соня глядзіць праўдзе ў вочы. Нізенькая, кату па пяту, з русымі валасамі, сабранымі ў хвост, і вялікімі шэрымі вачыма пад прамой грыўкай, што напаўзае на павекі. Не худая і не тоўстая. У свае шаснаццаць — без намёку на нейкія хоць мала выбітныя грудзі пад майкай з ідыёцкім коцікам. Худыя ногі вытыркаюць з ружовых шортаў. Сераднячок з выгляду, як і ўва ўсім астатнім.

У думках дамалявала побач з сабою высокага і станістага цемнавокага шатэна ў бездакорным шэра-сінім гарнітуры. У беласнежнай кашулі расшпілены верхні гузік. Прынцыпова без гальштука — прывілей, дараваны строгім дырэктарам. У школе ўжо тры гады як «дзелавы стыль» і фэйс-кантроль на ўваходзе, і яго не праходзяць ні джынсы, ні яркая памада, ні міні-спадніцы. Вольнасці ў аблічнасці дзірык дазваляе толькі асабліва адзначаным вучням, з імі ён вітаецца за руку, іх ён запрашае на каву ў «чыл-аўт» — прыёмны пакой свайго кабінета. З дня, калі яго сюды прызначылі, такіх таемных прывілеяў дзірык выдаў толькі тры: генію фізікі Ваню Каланіцкаму з 11 «Б» — на доўгія валасы, на завушніцу ў вуху — таму ж Каланіцкаму і на права не насіць гальштука — Максу Статкевічу.

Але доўгія валасы і нават завушніца — гэта зусім не крута, калі поруч Максім з ягонай сімпатычнай стрыжкай, ахайна прычасанай зранку і ўвечары. Кожная старшакласніца 234-й школы гэта пацвердзіць.

Соня ўздыхнула. Усе навокал мелі рацыю. Дзе ён, а дзе яна.

— Ала Юр'еўна, у мяне жывот разбалеўся... Можна я пасяджу ў апранальні?..

Усё пачалося два гады таму, на лінейцы першага вяртання. Дзевяцікласнікі са спецкласаў былі ў цэнтры ўвагі,

і педагогі-арганізатары ўключылі ў сцэнар прывітальнае слова школе ад новых вучняў. Выдатнік і спартсмен з багатай сям’і — не было сумневаў, што прамову даручаць таямнічаму новенькаму.

...Калі ён падышоў да мікрафона, па шэрагах разнеслася працяглае дзязвочае «ох». У Соні дык проста заняло дыханне. Адзеты ў гарнітур-тройку прыгажун трымаў у руцэ паперку з тэкстам, але, прамаўляючы, нават не зазіраў у яе. А гаварыў без запінкі — так, нібы лёгка вывучыў усё на памяць. Напрыканцы, карыстаючыся тым, што выступае ад лінгвістычнага класа, ён да месца ўкруціў нейкую фразу па-англійску, тут жа пераклаўшы яе для прафанаў. Соня чула потым, як настаўніцы англійскай захапляліся ягоным вымаўленнем: *Pure British**. Казалі, што ён некалькі гадоў жыў з бацькамі ў Лондане.

Сузіраючы на школьным ганку гэтага рыцара без страху і папроку, Соня ўпершыню ў сваім бесклапотным жыцці моцна-моцна, да рэзі ў жываце, пра нешта пашкадавала.

— Ну і дурніца я. Нават не паспрабавала здаць тыя іспыты, — зашаптала яна Галі на вуха. — Толькі падумай: я магла б вучыцца ў адным з ім класе.

— Ды ладна. Мы паспрабавалі. Скажы, Снежка? А толку? Там быў такі прахадны бал, што мама дарагая. Дый калі падумаць — навошта ён увогуле камусьці ўпаў, гэты спецклас? Восем урокаў інглішу на тыдзень — яно трэба? Хоць калі б перад іспытам нам паказалі такоооооо — гэта была б зусім іншая матывацыя!..

— Я буду добра вучыцца і ў дзясятым абавязкова перавядуся ў «А». Яшчэ не позна! Яшчэ можна нешта зрабіць! Яшчэ будзе магчымасць!..

Новыя сяброўкі ў адказ толькі хмыкнулі.

* Бездакорна брытанскае (англ.).

З таго часу два гады Соня жыла, нібы ў тумане, які крыху расейваўся, калі ў калідоры вырастала фігура боства з паралельнага класа. Ён хадзіў па школе ў поўнай самоце, з каменным, нібы вечна нечым незадаволеным тварам брытанскага арыстакрата, глядзячы на іншых вучняў зверху ўніз, а на настаўнікаў — як на роўных, але малапрыемных яму асоб.

Сноб няшчасны.

Але ў гэтага сноба і зазнайку Соня з першага погляду закахалася па самыя вушы. І нават пасля таго, што адбылося сёння, кахала яго, нягодніка, аддана і безнадзейна.

Яна сапраўды спрабавала перавесціся ў лінгвістычны. Пагатоў пасля дзявятага класа частка яго вучняў спакусілася на розныя коледжы ды ліцэі і вызваліла колькі заповітных месцаў. Але, па-першае, у сваёй мілоснай ліхаманцы наша гераіня забылася пра восем урокаў англійскай на тыдзень і тую прорву ў ведах, якая цяпер аддзяляла яе ад «ашак». Самастойныя заняткі не далі плёну, а на рэпетытара грошай у іх з бацькам не было. Настаўніца англійскай толькі цяжка ўздыхнула, аддаючы ёй аркушы выніковага тэста за дзявяты клас, пасля якога перавод мог адбыцца. Па-другое, выявілася, што прэстыж «А» класа затлуміў галаву шмат каму ў раёне, і на вольныя месцы аператыўна прынялі мажораў, чые таткі ахвяравалі школе наўюткую аргтэхніку і мэблю.

Мінуў яшчэ год, і на пачатку адзінаццатага класа Соня Сінічка вырашыла, што неадкладна прызнаецца ў каханні Максіму Статкевічу. Калі памарудзіць яшчэ крыху, яны скончаць школу, і шанцу ўпаляваць свайго жорава ў небе ў яе не будзе.

Цэлы месяц Соня набіралася адвагі, абдумваючы дэталі. Напісаць мэйл ці эсэмэску, як робяць у такіх выпадках іншыя дзяўчаты? Каб жа — яшчэ адной агульнавядомай прымхай Статкевіча было тое, што ён не меў ні мабільніка, ні старонкі хоць у якой сацыяльнай сетцы.

Падысці на перапынку і сказаць? Ды яна знепрытомнее, перш чым вымавіць слова!

Таму паміж асабістым зваротам да аб'екта кахання і поштай Соня выбрала сярэдні варыянт, прадыктаваны абставінамі і асвечаны школьнай праграмай па рускай літаратуры. Перавёўшы гару паперы, у выніку перапісала на чыставік кароткае, але кранальнае прызнанне свайму Анегіну. Дрыготкімі рукамі запакавала ў канверт з ружачкамі, які паўгадзіны выбірала ў аддзяленні «Белсаюздруку». На канверце калярэвымі гелевымі асадкамі напісала: «For Maxim from Sonya with Love», на ўсялякі выпадак пераправярыўшы ў слоўніку нават такія простыя словы. Вырашыла, што па-англійску будзе нетрывіяльна і дарэчы. Паклала канверт у патаемнае аддзяленне заплечніка. Млеючы, стала чакаць моманту.

Спяраша яна думала прыйсці ў школу як мага раней перад урокамі і, прабраўшыся ў апранальню 11 «А», пакласці канверт у кішэню ягонаў курткі. Але перашкодзіла чарговая асаблівасць Максіма Статкевіча. Амаль да зімы ён не насіў верхняў вопраткі, толькі перад самымі маразамі ўбіраючыся ў піжонскае цёмна-шэрае паліто. Ну, прынамсі такое было на ім вясною. Наконт новага пакуль было няясна, бо восень выдалася надзіва цёплая. Шторанку Соня нецярпліва падб'ягала да тэрмометра ў кухні інтэрната, але той няўмольна паказваў не ніжэй за плюс дзесяць.

Сённа, у пятніцу адзінаццатага кастрычніка, Соня не вытрымала і сказала сабе: няхай будзе, што будзе.

Прышла ў школу раней. Села на лаўку пад лесвіцаў каля гардэроба. Стала чакаць.

Нарэшце ён увайшоў у вестыбюль. Спакойны і ўпэўнены, як заўсёды.

— Максім, чакай, калі ласка!..

— Хто такая? — хлопец здзіўлена нахмурыўся, хоць Соня і не пабачыла гэтага, баючыся адарваць вочы ад пліт падлогі.

— Я Соня Сінічка з 11 «Д», — выпаліла яна хуткамоўкай. — Вось, гэта табе. Прачытай, калі ласка.

І яна падала яму канверт — трымаючы абяруч, сагнуўшы рукі ў локцях — так, нібы запускае паперу ў прынтар.

Ён на імгненне затрымаў позірк на ружачкавым канверце, нахмурыўся яшчэ болей і ціха, але дастаткова выразна, каб пачулі ўсе выпадковыя сведкі гэтай сцэны, працадзіў кудысьці ўбок:

— Пашляціна.

І пайшоў сабе далей.

Гэта была катастрофа.

У паўцёмнай шатні спартзалы, у адных шортах і майцы, Соня пачала замярзаць. Жывот і праўда балеў — быццам пасля іспыту, які яна праваліла.

х х х

— Ну і скот!!!

Галя і Снежка толькі што пачулі пра адрынутае прызнанне з першакрыніцы — ад самой Соні. Уцёкшы з фізры яшчэ да званка, яна кароткімі перабежкамі, каб не прыцягваць да сябе лішняй увагі, перамясцілася ў кабінет, дзе мусілі адбыцца белмова з беллітам, а потым яшчэ і гісторыя. Каля кабінета ў тарцы другога паверха была зручная каморка на швабры. Залезшы туды, Соня ўдала размінулася з папярэднім класам — хоць і тут яе сягала няўмольнае: «Пашляціна! Пашляціна!» — якое на розныя лады паўтаралі сёння на ўсіх школьных калідорах. Сказаўшы беларусіцы, што дзяжурыць, яна парасчыняла форткі, выцерла дошку бруднай анучай і хуценька зашылася ў кут, за сваю парту, марачы навікі зліцца з бэжавай алейнай фарбай на сценах кабінета. Тут яе і знайшлі сяброўкі.

— Ён, вядома, красун, — але характар у яго паскудны, — разважала Снежка. — Ну, напісалі табе ліст. Вазьмі і пачытай. Што, карона ўпадзе?

— Ён у нашай школе два гады, і нешта незаўважна, каб яго ўвогуле цікавілі дзяўчаты, — як магла суцяшала гаротніцу Галя.

— Ну што ты так сябе катуеш, Сонька? Хіба мала навокал хлопцаў?

Нібы на доказ гэтых слоў, калідор скалануў нялюдскі енк:

— Сініца!!! Сіні-і-іца!!!

— Прынесла ж нялёгка, — закаціла вочы Снежка. — Ён, дарэчы, сёння сачкаваць збіраўся.

— Яму, відаць, Лысы з Дубовікам эсэмэснулі. Экстранны выпуск, — з сарказмам сказала Галя. — Здароў, Вася.

У кабінет куляй уляцеў высокі плячысты дзяцюк з ускудлачанымі валасамі і праставатым дабрадушным тварам. Па класе адразу разляцеўся пах цыгарэт і падгарэлага тлушчу. Лёша Васілеўскі, якога ўсе ў школе называлі Васем. У вольны час ён падпрацоўваў у в’етнамскай забягалаўцы на рынку і сёння, відаць, прыляцеў у школу проста адтуль — без заплечніка і формы, калі можна было назваць «формай» ягоны бясформенны і зацяганы клятчасты пінжак. Праз бойкі і прагулы ён таксама значыўся ў колішнім дырэктарскім спісе, але яго маці — школьная кухарка, якая гадала сына адна, — вымаліла ў дырэктара літасці. Вось ужо два гады Вася сяк-так ліпеў у школе, цудам дацягнуўшы да выпускнога класа.

— Сініца, ты праўда прызналася ў каханні гэтаму дырэктарскаму падбрэхічу?

Вася быў Соніным аднакласнікам з шостага класа — тады іх літара была «В». Спачатку нічога не звештавала бяды — Вася спраўна лупіў Соню ранцам і цягаў яе за коскі. Як усіх і не звыш нормы. Аднак у дзявятым класе хлопец нечакана разгарэўся да Соні каханнем — гучным, бесцырымонным ды неўтаймоўным. І гарэў ім дагэтуль. Неўзаемна, ясная рэч.

— Табе што, сапраўды падабаецца Статкевіч? Гэты хлышч і батан? Я думаў, ты несур’ёзна!!!

— Не твая справа.

— Не мая справа?! А нічога, што я першы цябе заняў?

— Я што, месца ў электрычцы? Я не твая ўласнасць.

Адказвала Соня хутчэй аўтаматычна. За два гады на Васю не хапала ўжо ніякіх эмоцый. Хаця сёння ў яе ні на кога і ні на што не хапала эмоцый. А Вася працягваў галасіць:

— Сініца, разуй вочы! Ты і я — ідэальная пара!!!

— Вася, супакойся нарэшце. Не бачыш, у якім яна стане? Статкевіч абліў яе брудам на вачах ува ўсёй школы. Ёй і без цябе моташна.

— Гэты падонак адграбе ў мяне па поўнай!!! — зароў Вася. — Ён і так усім нашым як бяльмо на воку, а цяпер яшчэ і гэта! Навешаем яму сёння па дарозе дадому люлей!..

— Тады цябе стопудова выключаць, — зазначыла Галя. Нагадаю, што ён — першы вучань школы, а ты апошні.

— Можа, ён і першы ў школе, але дакладна не мужык! Мужык бы так не абразіў дзяўчыну. Пагатоў — Сініцу!

Вася паспрабаваў абняць Соню за талію, але, на шчасце, увайшла беларусіца, і — кыш адсюль! — Соня выштурхнула яго за суседнюю парту.

Пакуль беларусіца сабачылася з Васем наконт джынсаў і адсутнага канспекта па літаратуры, пакуль той хадзіў здаваць у гардэроб куртку і мыць анучу ад крэйды, Соня ціха дзялілася з сяброўкамі невясёлымі развагамі. Яна сядзела адна за апошняй партай, а дзяўчаты — перад ёй за чацвёртай, так што выходзіла, нібы сяброўкі сядзелі ўтраіх:

— Вася мае рацыю, — шаптала Соня, нахіліўшыся наперад. — Калі хлопец не паважае пачуцці дзяўчыны, ён ні разу не мужык. Я паводзілася як немагчымая дурніца. Навошта мне гэты задавака? Карацей, даю слова: завязваю з «каханнем». Больш не буду сохнуць па гэтым паўдурку.

Але прыняць віншаванняў з нагоды мудрага рашэння Соня не паспела:

— Сінічка, можа, ты выйдзеш да дошкі і замест мяне раскажаш нам пра «Знак бяды» Васіля Быкава? Я пагляджу, як ты сачыненне напішаш. Хоць акурат з сачыненнямі ў цябе ўсё ў парадку...

У класе загагаталі. З усяго відаць, чуткі дапаўзлі нават да настаўніцкай.

х х х

На абед у школьную сталоўку Соня, ясная рэч, не пайшла. Пад’ела халодных смажаных пельменяў, якія прыцягнуў з працы Вася (хоць у нечым ад яго карысць). Дзяўчаты падкінулі пакуначак соку з буфета. Яшчэ ўрок пратрымацца — і дадому. А там і выхадныя. Можа, да панядзелка жарсці ўтаймуюцца...

— Ура-а-а!!!

Не лёс. На пачатку пятага ўрока ўвайшоў хмуры гісторык і абвясціў, што 11 «Д» здымаюць з заняткаў. Аканом павядзе іх на школьны двор прыбіраць лісце.

— Спадзяюся, да пункта прызначэння дойдзе хоць бы частка калектыву, — развітаўся настаўнік, скептычна акінуўшы позіркам галёрку, дзе разваліліся Вася, Дубовік і Лысы.

Не прадчуваючы нічога добрага, Соня пацягнулася на падворак за аднакласнікамі. І Вася за ёю. Дзіўна, што настаўнікі лічылі яго вялікім ахвотнікам прагуляць. Наадварот — усе заняткі, дзеля якіх не трэба было чытаць падручнікаў, ён успрымаў з радасцю і энтузіязмам. У малодшых класах, бывала, аж са штаноў выскакваў, калі настаўніца прасіла раздаць сшыткі — вельмі яму падабалася быць карысным для людзей хоць нечым. Староннім гэта было невідавочна, але ў «Д» класе ён быў душой кампаніі.

Вось і цяпер Вася загарлаў, што дзяўчаты могуць расслабіцца, а яны з хлопцамі хуценька ўсё прыбярэць.

Толькі пакурыць збегаюць.

— Слухай, Сонька, што там з тваім пераездам? — схямнулася Галя.

Менавіта блізкае наваселле мусіла стаць навіной дня, калі б не адчайны Сонін выбрык.

— Дык заўтра і пераязджаем. З інтэрната выпісаліся. І ўжо амаль усе рэчы спакавалі. Мэблі трэба будзе дакупіць, але на першы час нармальна.

— Свой дом — гэта проста выдатна!

— Ага. Толькі ён у нас зусім маленькі. Да хаты вясковай падобны. І, ведаеш, тата рабіў усё сам — на свой густ. А густ у яго — ну, вы ведаеце... Вагонка ды фоташпалеры. І — галоўны прынцып — каб патанней. І так на будоўлю ішлі ўсе грошы.

— Густ, густ — галоўнае, каб смакавала! А гатуе твой татусь на «выдатна», — запэўніла Сняжана.

— Ну, проста калі новы дом, дык хай нешта прасторнае, мегасучаснае. Без катушкоў гэтых, перагародак, — летуценіла Соня. — Або наадварот — стрыманае, шляхетнае, у англійскім стылі. Вось бы жыць у светлым пакоі з белай мэбляй і карункавымі фіранкамі...

Ізноў палое на жорава ў небе.

— Не плач, красуня! — Вася лагодна паляпаў Соню па пакатых плячах. — Скончым школу, ажэнімся, возьмем ільготны крэдыт маладой сям'і — і я пабудую табе такую хату, якую захочаш!

— Наўпроставае ўключэнне «Дому-2», — фыркнула Галя.

— Усё будзе! Галоўнае — вер мне! Хадзем, рэбза, — і, звабліва патросшы перад носам Лысага і Дубовіка пачкам цыгарэт, Соніна светлая будучыня знікла за рагом школы.

— Нам сёння падключаюць ваду і газ, а ўчора пасля школы мы куплялі шпалеры, — працягвала асвятляць уласнае кватэрнае пытанне Соня. — Ну, хоць шпалеры сабе ў пакой я сама выбірала... Вой! Дзевачкі! Я толькі што асэнсавала! У мяне ж будзе асобны пакой!!! Мансардавы!

— Здорава!!! Будзе куды паставіць твой лялечны дом!
 — А яшчэ можна купіць вялікі мяккі кілім, накідаць на падлогу падушак і варажыць са свечкамі!..
 — А яшчэ!..
 — А яшчэ!..
 — Давай мы заўтра прыедзем да вас, дапаможам абжыцца!
 — А потым хай твой тата забацае вячэру!
 Сяброўкі ўзяліся за рукі і пачалі кружляць, смяяцца і падскокваць.

Соніна ранішняе ачмурэнне як ветрам знесла. Толькі вось раптам...

— Макс, гэта што, тая самая дзяўчына?

Дзяўчаты замёрлі, як у зямлю ўкапаняы.

Соня азірнулася і тут жа перапужана схавалася за спінамі Галі ды Снежкі.

Па школьным парку з садовымі граблямі ў руках ішоў Максім Статкевіч у кампаніі аднакласніка — кудлатага акулярыстага бландзінчыка. Нават з граблямі наперавес Статкевіч выглядаў арыстакратам.

11 «А» прыбіраў лісце на папярэднім уроку. Як жа без гэтага.

— А яна нават сімпотная. Толькі інфантаўльная нейкая.

— Хадзем. Тут нічога цікавага.

І нават не паглядзеў у бок беднай Соні.

Так бы і завяршылася гэтая няёмкая сцэна, але тут на падворку пачуўся конскі тупат. З-за рага школы вылецеў раз'ятраны Вася, абапал якога, як прыпражнныя ў тройцы, несліся Лысы і Дубовік.

Соня закрыла вочы рукамі, бо спужалася, што Вася адразу пачне біць. Толькі гэтага ёй сёння не хапала. Але пацанскі этыкет, відаць, вымагаў нейкіх цёрак перад крывавай бойкай. Рэзка затармазіўшы пад носам хлопцаў з «А» класа, Вася аддыхаўся і зароў:

— А ну, стаяць, ыліта!

Хлопцы спыніліся, але ніякай іншай рэакцыі Вася не да-
чакаўся.

— Думаеш, калі ты завісаеш з дзірыкам, табе ўсё мож-
на? — грозна працягнуў ён.

Маўчанне.

— Дзяўчына хацела адкрыць табе пачуцці, а ты яе пры
ўсіх прынізіў. Ты перакананы, што ты мужык?

Вакол галоўных герояў сцэны ўжо сабралася масоўка
з вучняў «А» і «Д» класаў. Стаіўшы дыхаючы, хлопцы і дзяў-
чаты чакалі, што адкажа Максім.

Вытрымаўшы паўзу, падчас якой ён змерыў Соню халод-
ным позіркам, гэтак жа грэбліва, як зранку, Максім Статке-
віч прамовіў:

— Ненавіджу тупых жанчын.

Соню як сцюдзёнай вадой з ядра абдалі. Калі б ён замест
гэтых словаў выцяў яе граблямі, было б менш балюча.

«Дэшкі» застагналі ад абурэння, «ашкі» — ад смеху. Аку-
лярысты таварыш Статкевіча рэзка перамяніўся ў твары.
Відаць, зразумеў, што біць усё-ткі будучь. Хлопцы з «А»
класа пачалі шыхтавацца за Статкевічам няроўным клінам.
Іх у лінгвістычным было няшмат, але амаль уся моцная па-
лова «Д» класа, як і прадказваў гісторык, зваліла дадому. Пе-
равага была на баку батанікаў. Таму Лысы з Дубовікам аса-
дзілі назад, абмежаваўшыся пагрозамі на словах:

— Калі мы ў простым класе — гэта не значыць, што мы
тупыя!

— Зараз так увалім — касцей не збераце!

І толькі Вася быў настроены рашуча. Ён пачаў паволі пад-
касваць рукавы швэдра.

«А» і «Д» пайшлі сценка на сценку праз Соню Сінічку.
Выдатная навіна для школьнага пабліку.

Першымі апамяталіся Галя і Снежка. Яны павіслі на Васі-
леўскім, галосычы на ўвесь падворак:

— Вася, не трэба! Ты са школы вылеціш!

— Ну і што? Затое ўвалю гэтаму ўроду! Кавалёва, адпусці руку! Адпусці руку, я сказаў!!!

Але дзяўчаты ўчапіліся ў Васю проста намёртва:

— Дурань! Пра маму падумай!!!

Максім Статкевіч, які дагэтуль са здэклівай цікаўнасцю назіраў за валтузнёй «дэшак», моўчкі падышоў да зваленых на падворку садовых прыладаў і, не згінаючыся, дакладным жэстам кінуў граблі паўзверх кучы. Гэтак савецкія салдаты на старой кінахроніцы зрыналі нацысцкія штандары пад муры маўзалея:

— Спадарства, мы на інгліш спазняемся.

І пайшоў сабе, а яго фанабэрыстыя аднакласнікі — следам.

— Што, засцаў, Статкевіч? Батон недарэзаны!!! — не сунімаўся Вася.

Калі «А» клас знік у школьным пад'ездзе і дзяўчаты нарэшце адпусцілі Васілеўскага, той ужо спакойным голасам звярнуўся да Соні:

— Слухай, Сініца. Вы ж пераязджаеце. Бацьку скажы, каб грузчыкаў не наймаў, а толькі машыну. Я заўтра выхадны вазьму. Лысы з Дубовікам таксама дапамогуць. Праўда, пацаны?

І, падхапіўшы граблі, якія хвіліну таму кінуў Статкевіч, пашыбаваў да дрэваў, донкіхот.

— Ну што, пераканалася, які ён падонак? — кінула Галя ў бок школы.

— Я два гады ўяўляла сабе зусім іншага чалавека, — уздыхнула Соня. — Я так кахала яго, а ён... Я ніколі яму гэтага не дарую. Заўтра — новы дом і новае жыццё без недарэчнага кахання, — ваяўніча трасянула яна аброслай грыўкай. — А гэты свой ідыёцкі ліст... Спялю яго сёння з лісцем.

Так вырашыла Соня Сінічка.

Але ліста не спаліла.

Раздзел II

ЯШЧЭ АДНА КАТАСТРОФА

— У сапраўднай хаце мусіць стаяць водар сасновых дошак!

Соня прынюхалася. У нос шыбануў рэзкі пах марылкі, якой тата цягам апошніх месяцаў апантана абмазваў вагонку ўсярэдзіне і знадворку. Жоўтая падлога, жоўтыя сцены, жоўтая столь, самаробная жоўтая мэбля на кухні... Толькі пластыкавыя вокны былі белыя. І дах — чырвоны.

Колькі сябе памятала, Соня жыла ў маласямейным інтэрнаце пры нейкім чагосьці там будаўнічым заводзе. Мама з татам пасяліліся ў ім, як толькі ажаніліся, дый так і засталіся — хоць і завода таго ўжо не было, і тата даўным-даўно перакваліфікаваўся ў прадпрымальніка. Зрэшты, апошнія пару гадоў адміністрацыя вельмі празрыста намякала Сінічкам на высяленне. Яны ўжо даўно б маглі перабрацца ў якую двухпакаёўку ў Зялёным Лузе, але бацька смяротна баяўся ўлазіць у крэдыты. З ягоным бізнесам — рэстарация блізу Камароўкі — прагназаваць прыбыткі было складана. Пятру Сінічку не хацелася перадаваць дачцэ ў спадчыну адны пазыкі. Таму ён паціху-патроху, на жывыя грошы паставіў сабе катэджык не так далёка ад Мінска, фактычна пад кальцавою.

— Тата, у нас проста цудоўны дом!.. Шкада толькі, мама не бачыць...

Тата з мамай заўсёды марылі пра катэдж.

Мама Соні загінула, калі Соня была зусім маленькай.

Яшчэ не стары, але ўжо крыху ссівелы мужчына з прыгожым стомленым тварам, Пётр Сінічка пагладзіў дачку па валасах:

— Даруй, родная... Табе столькі давялося вытрываць за апошнія гады... Адмаўлялі сабе ўва ўсім, затое сумленнай працай прыдбалі свой кут. Дзякуй, што ты цэніш гэта. Абцяцаю, цяпер усё будзе іначай.

Соня, колькі сябе памятала, насіла чорны скураны абутак. Узімку і ўлетку — адна пара на сезон, а калі пашанцуе, то і на два.

Таму што чорнае — практычна. І да ўсяго пасуе.

Былі і іншыя чыста дзявочыя крыўды на бацьку, які зранку да ночы бавіў час то на працы, то на будоўлі. Але Соня не лічыла патрэбным іх агучваць. Дый што гэта за крыўды? Мабільнік без наваротаў? Джынсы з сэканд-хэнда? Яна не такая спешчаная, як некаторыя паненкі! І ніхто ў 234-й школе не мог упікнуць іх, што яны бедныя. Тата спраўна фінансаваў усе рамонты, абеды, экскурсіі, культпаходы ды падарункі настаўнікам і нават ахвяраваў нешта ў фонд школы. Жыццёвым прынцыпам Сінічак было: «Нічога лішняга».

Бацька схадзіў да машыны, занёс у навіюткую гасцёўню першую скрыню з хатняй драбязой. Пакорпаўся ў ёй. Выцягнуў старую фотарамку з партрэтам прыгожай шэравокай жанчыны. Красуня мякка ўсміхалася і глядзела кудысьці ўдалеч. Паставіў партрэт на падлогу пасярод пакоя. Не вытрымаў і расплакаўся.

— Вось, Алена. Усё, як мы планавалі. Праўда, прыгожа?..

Соня села побач з бацькам, абняла яго за плечы.

Мамы не стала ў канцы дзевяностых, калі Соня яшчэ не хадзіла ў школу. Тата часта браў дзяўчынку ў кавярню, і яна ціха гулялася з льялькай у кутку павільёнчыка, а тата за стойкай сварыўся з нейкімі людзьмі. Тыя крычалі на яго,

пагражалі, але ён іх не баяўся і заўсёды праганяў. Калі яны сыходзілі, Соня пачынала плакаць, а тата супакойваў яе і казаў, што гэта «нехарошыя дзядзькі» прыходзілі да яго «аджаць бізнес», але плакаць не трэба, бо ўсё будзе добра. Тых, хто ведаў уладальніка рэстарачыні «Пан Сцяпан» па працы, вельмі здзівіла б, наколькі ён можа быць сентыментальным.

Соня падышла да сцяны дома і злёгка стукнула па ёй кулачком. Па сцяне пайшоў нейкі дзіўны рэзананс — нават шклопакеты завібравалі.

— Тата, а дом дакладна трывалы?

— Не хвалойся, дачушка. І на мой век хопіць, і на твой. І на век твайго мужа і дзетак.

— Ну не, татуля. Я не збіраюся вечна жыць у гэтым доме! А пагатоў калі выйду замуж!

— Што ты такое кажаш, Соня? Пакінеш мяне тут самога на старасці?

— Ну татка, ты яшчэ малады!..

У гэты момант каля Сінічкавага навабуда затармазіў бусік. З пасажырскага месца выскачыў хлопец. Ён аператыўна адчыніў заднія дзверкі. Адтуль вылезлі яшчэ двое і тут жа пачалі выцягваць на ўзбочыну мэблю. Гэта быў верны рыцар Вася і ягоныя збраяносцы Лысы і Дубовік. Вася рашуча накіраваўся ў дом.

Пару гадзін таму, калі хлопцы павыцягвалі майно Сінічак з інтэрната, выявілася, што грузавая машына спазняецца. Тады Вася дзеля эканоміі часу накіраваў Соню з бацькам наперад, на іхняй старэнькай «таёце», а сам з хлопцамі застаўся чакаць перавозку.

Блазнаваць Вася пачаў адразу з парога:

— Спадар Пётр! Зранку не было часу, але цяпер рэкамендуюся. Аляксей. Для вашай Соф’і я не проста аднакласнік. Маю надзею, што ў даволі блізкай будучыні змагу назваць вас бацькам.

I, глядзячы проста ў вочы імавернаму цесцю, працягнуў таму шырокую шурпатую даланю.

Іранічна прыўзняўшы бровы, Пётр Сінічка парукаўся з Васілеўскім, а потым запытальна паглядзеў на дачку.

«Не, ты што, не слухай яго! Гэта няпраўда!» — адчайна сігналізавала Соня тату за Васевай спінай.

— Ну што, Соня, а вось і муж знайшоўся.

Вася не стаў стрымліваць рогату:

— Бачыш, Сініца, нават твой продак лічыць нас выдатнай парай... Ладна, пайду пакамандую пацанамі.

— А вось і мы!!! — на парозе матэрыялізаваліся Галя і Снежка.

— Сняжана! Галіна! Рады вас бачыць! — павітаўся Сонін бацька. — Не распранайцеся: я батарэі не паспеў падключыць.

— Прыйшлі дапамагчы Соні распакавацца і... адзначыць! — апошняе слова дзяўчаты выгукнулі разам, патрасаючы торцікам.

— Хлопцы зараз мэблю ў дом занясуць, дык давайце, перш чым расстаўляць, гарбаты пап'ём. З торцікам? — прапанавала Сняжана. — Дзе тут у вас можна вады згатаваць?

— Вунь у куце электраплітка. Мая паходная кухня на час рамонту.

Снежка стала завіхацца з імбрыкам, а Галя завяла свецкую гутарку.

— Цэлюю вечнасць да вас дабіраліся... Сініца, як ты адсюль у школу ездзіць будзеш?

— Буду падвозіць Соню пад аўтобус, — адказаў за дачку Сінічка. — І потым, колькі той школы? Адзінаццаты клас, дзякаваць Богу... А кампанія ў вас, бачу, дружная. Дзякуй вам, што вы дапамагаеце Сонечцы.

— Ну, ты хоць ацаніла, як завіхаецца Васілеўскі? — зашаптала Галя Соні на вуха. — Ведае, як табе цяпер фігова, вось і прыйшоў падтрымаць. Ён, вядома, клоўн, але на справе значна лепшы за розных там статкевічаў. Я б на твоім месцы задумалася.

— Уф, нібы ўсё, — спацелья хлопцы ўваліліся ў гасцёўню. — Дзе ў вас тут можна вады папіць?

— Там, дзе вы мэблю заносілі, — на кухні кран. Ваду ўчора падключылі.

Вася вярнуўся ў кухню, адзеленую ад гасцёўні перагародкай. Але на парозе замёр, інтэнсіўна зашмыгаўшы носам.

— Народ, вы паху не адчуваеце? Тут, па ходу, няслабая ўцечка газу.

— Усё, імбрык паставіла, хутка будзе кіпень, — абвясціла Снежка.

— Што ты зрабіла??? — закрычаў Васілеўскі. — На выхад усе! Жыва!!!

Ён высадзіў нагой уваходныя дзверы і, адштурхнуўшы з дарогі канапу, стаў выпіхваць дзяўчат надвор.

— Валім адсюль! За бетонныя блокі!!!

Насупраць ішла будоўля. Падбухтораныя Васем, які запанікаваў, Соня з сяброўкамі, яе тата, а таксама Дубовік і Лысы заваліліся ў канаву за плітамі агароджы, якую яшчэ не паставілі.

Вася ляцеў апошні, размахваючы мабілкай.

— Чорт, батарэйка села! Хто-небудзь, набярыце службу газу! 104!

Ягонья апошнія словы перакрыла магутнае «бабах».

Вызірнуўшы з-за пліт, Соня пабачыла, як іхні з татам дамок складваецца, як... картачны. Менавіта так яно выглядала.

— Набірайце адразу 101, — сказаў Васілеўскі, калі аддыхаўся.

х х х

Лысы з Дубовікам ляжалі на дне канавы і разгублена мацюкаліся. Ані іх датклівыя аднакласніцы, ані агаломшаны тата адной з іх не былі ў стане зрабіць ім заўвагі. Калі б не гэтыя двое, сцэна была б нямой. Соня з партрэтам

маці ў руках, Галя, што мёртва сціскала ў кулачку матузок, на якім матлялася пакамечаная скрынка з торцікам, і астатнія — бледныя, з вачыма вырачанымі, як у персанажаў японскіх мультыкаў. На заднім плане, ходзячы сюды-туды перад іх імправізаным брустверам, Вася тэлефанаваў у МНС, па-трабуючы пажарную машыну на Садовую вуліцу.

— Як ты, Аляксей, увогуле зарыентаваўся, што рабіць? — паволі спытаўся Сонін бацька, калі Вася вярнуў яму мабільку.

— Мне нядаўна васямнаццаць споўнілася, і мой в’етнамец павесіў на мяне пажарную бяспеку ў сваім «Сайгоне». Дык, халера, давялося розныя брашуркі чытаць, а потым яшчэ выпісваць пасведчанне ў пажарнікаў. Я і ў школе так не вучыўся... Ніколі не думаў, што так хутка прыдасца... Што прыдасца ўвогуле... У вас цыгарэткі не будзе?

Слухаючы, як набліжаюцца сірэны пажарнай і хуткай, Соня думала пра тое, што новае жыццё не проста пачалося, але прызначыла ёй, Соні Сінічцы, месца ў сваім эпіцэнтры.